

**Wandeling n° 18 :**  
**Le Calvaire :**  
*Durbuy*  
**Bewegwijzering** 

Deze wandeling loopt op het grondgebied van de oude gemeente Bomal, een uitgegroeid dorp aan de samenvloeiing van de Ourthe en de Aisne, op de kruising van lokale verkeersassen. Ze neemt u mee naar één van de mooiste uitzichtpunten van het dorp.

*Vertrek* : Bomal (Sassin-plein)  
Hoogte : 135 m  
*Afstand* : 4,5 Km  
*Duur* : 2 u  
*Moeilijkheidsgraad* : moeilijk  
*Eigenschappen* : bos - interessant  
uitzichtpunt - glibberig bij  
regenweer

U merkt als gauw de aanwezigheid van verscheidene gebouwen uit de vorige eeuw, dikwijls heterogeen... Enkele huizen in kalksteen uit de 19de eeuw zijn te zien vanaf de straat "rue de La Petite Batte".

Het vertrek van de wandeling bevindt zich op het plein voor de zaal "Le Sassin". De naam van deze zaal zou teruggaan naar het oud-Waals "säcin", hetgeen afkomstig zou zijn van het hypothetisch woord "salicinum", dit weer afgeleid van "salix" (wilg). Dit wijst dus op een plaats waar wilgen zouden gestaan hebben. In het begin van de 20ste eeuw werd de plaats verkaveld om moestuinen aan de bewoners te verhuren.

Eens over de Aisne, en net voor u de Ourthe oversteekt, let op de boerderij links. Ze is rechthoekig, in kalksteen, en de oudste gedeelten dateren uit de 16<sup>de</sup> eeuw. Ze werd heringericht in 1764, jaartal dat boven de ingangspoort staat, nogmaals in de 19<sup>de</sup> eeuw, en onlangs opnieuw smaakvol gerestaureerd.

Na de brug treft u het station van Bomal aan . De spoorlijn Luik-Jemelle bestaat sinds 1858. Het toenmalige station werd in neo-renaissance-stijl uit Italië opgericht, en is nu vervangen door een modern gebouw.

Twee planten die eerder zeldzaam zijn kan u opmerken bij het station :

- ~ Het kandelaartje (*Saxifraga tridactylites* L.), jaarlijkse plant van 2 tot 15 cm. Bloeit in april en mei. Heeft een voorkeur voor kalkgronden, en wordt gevonden op oude muren, rotsen, duinen en ballast langs spoorwegen. (foto 1)
- ~ Het oranje havikskruid (*Hieracium aurantiacum* L), een plant die de winter doorleeft waarvan de nieuwe knoppen vlak bij de grond gesitueerd zijn. Gaat van 20 tot 80 cm, en bloeit van juni tot augustus. Het is een zeldzame plant, halfwild want aangeplant als sierplant in tuinen, vanwaar deze zich spontaan heeft verspreid als een inheemse plant. Dit havikskruid groeit ook langs wegen, in grasperken op aangebrachte grond, ononderhouden terreinen, en bij woningen. (foto 2)

U volgt een tijd de spoorweg tot aan de voet van de 'calvarie' Deze plaats wordt beschreven als een steile rots met een kruis als aandenken aan een ongelukkige die hier het leven zou verloren hebben. Vroeger heette het de 'roche à Dohinvau', tot in 1905. Sindsdien heet het 'le Rocher du Calvaire' of eenvoudigweg 'le Calvaire'. (foto 03)

Volgens de eerwaarde Guebels (pastoor van Bomal van 1869 tot 1922) bevinden zich naast het kruis standbeelden van de Heilige Maagd (Mater Dolorosa) en van de Heilige Johannes, van elk ongeveer 1m50. Op de treden aan de voeten van het kruis leest men het volgende :

"eCCE CrVCe reDeMptor"(1905). ("Ziehier degene die ons heeft bekeerd door het kruis.")

Kort daarna had de priester spijt dat hij niet "CrVCe proteCtor aC reDeMptor" had gekozen.

De plaats wordt ook "LI CREU D'L'ANGLAIS" (« het kruis van de Engelsman »), vermits een houten kruis hier zou gestaan hebben, dat opgericht werd door een Engelse ruiters. Deze zou op een pikdonkere nacht verdwaald zijn op het plateau van Herbet, en van een dodelijke val gespaard zijn gebleven door zijn paard dat weigerde verder te gaan aan de rand van de onzichtbare afgrond.

Van hieruit hebben we ook een zicht op de beboste heuvel « Mont des Pins ». Dit is één van de natuurreservaten van de "Réserves Naturelles Ornithologiques de Belgique" (RNOB) . Op deze heuvel die hoofdzakelijk uit dolomietische kalksteen (rots van sedimentaire oorsprong uit calcium- en magnesiumcarbonaat) bestaat, gelegen tussen de valleien van de Aisne en de Ourthe, vond men op een bepaald moment geen bomen meer. Hij werd bebouwd en later gebruikt als graasweide voor schapen. In de 19<sup>de</sup> eeuw werd de grond beplant met bergdennen uit Oostenrijk. Deze bomen plantten zich vanzelf voort,



en na het verdwijnen van de schapen, groeiden de kalkweiden op natuurlijke wijze weer toe. Door het werk van konijnen en heden ten dage ook dankzij een aangepast beheer zijn een aantal hoogst interessante kalkweiden bewaard gebleven. Dit kleine paradijs is een omweg waard ! (foto 4)  
Er is eveneens de didaktische wandelweg van "Ravenne" (wandeling 18b). Beschrijving te koop in het VVV-kantoor ("SI") van Bomal.





© Marc Carrière

